

Cesija, kojom je osiguranik ustupio svoja prava tužitelju kao osiguratelju, ne može tužitelju stvoriti aktivnu legitimaciju protiv drugotuženika u pogledu onih odgovornosti, koje bi pogadjale drugotuženika s obzirom na ispunjenje njegova ugovora s tužiteljevim cedentom, jer ti odnosi - ispunjenje ugovora o špediciji - nisu bili predmetom osiguranja, pa ni prava iz tih odnosa nisu predmetom cesije. Pravni odnosi tužiteljeva cedenta i drugotuženika su u odnosu prema tužitelju unutarnji odnosi tužiteljeva osiguranika. Ako je tužitelj kao osiguratelj smatrao da je unutar tih odnosa došlo do činjenica, koje utječu na likvidaciju osiguranog slučaja, bio je dužan da to u postupku likvidacije štete raspravi sa svojim osiguranikom, a napose da od njega zahtjeva ispunjenje uvjeta, koji će tužitelja staviti u situaciju da vrši regresna prava, na koja mu isplata osigurane štete daje pravo; ali ako njegov cedent - osiguranik - zadovoljio s ispunjenjem ugovora sa strane drugotuženika, tada tužitelj nije mogao cesijom steći pravo, da ulazi u taj odnos i da iz uredno ispunjenog ugovora naknadno zahtjeva za sebe neka prava.

Tužitelj dakle u odnosu na drugotuženika nije aktivno legitimiran.

Premda je to - s obzirom na izneseno - suvišno, ipak treba dodati, da je pravno pogrešno stajalište tužitelja, da je drugotuženik kao špediter bio dužan da inicijativno poduzima neke korake u korist tužiteljeva cedenta. I bez obzira na to, da je i taj prigovor mogao drugotuženiku istaknuti samo njegov ugovorni partner iz ugovora o špediciji, špediter ni po kom propisu nije dužan da svog komitenta upozorava na isticanje zastarnih odnosno prekluzivnih rokova, a naročito nije dužan da inicijativno ustaje u njegovo ime i za njegov račun tužbom za naknadu štete. On je dužan da poduzme sve radnje potrebne za osiguranje prava svoga komitenta. Da li će se njegov ugovorni partner tim pravima služiti ili ne će, nije stvar špeditera, već slobodne odluke njegova partnera.

Z.R.

FRANCUSKI KASACIONI SUD
presuda od 16.VII.1958.

Osiguranje broda - Suspenzija police - Neplaćanje premija u rokovima - Dodatak police osiguranja potpisan poslije nezgode - Napuštaj - Utvrđenje dana nesposobnosti za plovidbu i rok od šest mjeseci za podizanje tužbe radi napuštaja

Brod "Vivara" brodovlasnika R. našavši se u noći od 1. na 2.V. 1949. u opasnosti na putu između Civita Vecchia i Alžira zatražio je pomoć. Talijanski teretnjak "Santa Anna" doteglio je brod "Vivara" do ulaza u luku Arbataks na Sardiniji, gdje se

"Vivara" nasukao. Brodovlasnik R. potpomognut od svojih osiguratelja i zahvaljujući arbitraži prof. Manzettija uspio je s jedne strane, da izbjegne zapljenu olupine od brodara "Santa Anna", a s druge da odsuka brod i dotegli ga u Marseilles. Brod je, pošto je iskrčan teret, napušten i potopljen dana 17.XI. 1949.

Prema polici od 27.I.1949. "Vivara" je bio pokriven osiguranjem broda /"corps"/, koje je do 31.prosinca 1949. jamčilo za trup i motor u visini od 20 miliona franaka. Prije nezgode bili su u toku pregovori, u kojima se razmatrala mogućnost dvojake modifikacije police: jedne u pravcu proširenja jamstva i na rizike plovidbe po Atlantiku, a druge u pravcu izmjene načina plaćanja premije, i to u četiri roka godišnje umjesto dva. Nakon nezgode sklopljeno je osiguranje troškova /"debours"/ dana 9.V. 1949. radi jamstva za troškove pomoći, koje je brodovlasnik R. dugovao brodaru "Santa Anna", a o kojima je svojom izrekom odlučio prof. Manzetti.

Na temelju takvog činjeničnog stanja brodovlasnik R. podigao je dvije tužbe dana 14.VII. odn. 28.XII.1949.: jednu radi zajedničke avarije i napuštaja, pozivom na osiguranje broda, a drugu radi zajedničke avarije, pozivom na osiguranje troškova. Prvostepeni Trgovački sud u Marseillesu je djelomično udovoljio zahtjevu osnovanom na polici osiguranja broda, ali je Apelacioni sud naprotiv odbio brodovlasnika zauzevši stajalište, da je polica osiguranja u času nezgode bila suspendirana zbog neplaćanja dužnih premija. Isti Apelacioni sud je podjedno potvrdio odluku prvostepenog suda, kojom nije priznata valjanom izjava o napuštaju broda. Kasacioni sud je potvrdio odluku Apelacionog suda te u razlozima naveo:

Pobijana odluka je točno ustanovila, da je polica osiguranja broda predviđjala uplatu premije u dva roka, i to prvu odmah, a drugu 31.III.1949. Osiguratelji su u dva navrata pismima od 7. i 14. IV.1949. opomenuli osiguranika da podmiri dug, ali on je to učinio tek poslije brodoloma 2.V.1949.

Nadalje u vrijeme nezgode mogla je doći do primjene samo polica od 27.I.1949., budući da su njezini dodaci, kojima su izvršene modifikacije, potpisani tek 2.i 3.V.1949. Zbog toga toga je i pobijana odluka ispravno ocijenila, da je u času nezgode bila u važnosti i suspenzija jamstva predviđjena za slučaj neplaćanja premije čl.14. police, u kojem se izričito kaže, da će za slučaj neplaćanja premije ma u kojem roku "odgovornost za rizike bez ikakve opomene ili poziva biti suspendirana do sutradan u 00,00 sati nakon dana plaćanja zakašnjele premije."

Okolnost, što su osiguratelji dana 2.V.1949. primili premiju kao i njihovo nastojanje oko sprečavanja zapljene broda "Vivara" od brodara "Santa Anna" te odsukavanja iz Arbataksa i tegljenja u Marseillesu ne može se tumačiti kao njihovu odreku od suspenzije jamstva po čl.14.police, budući da su po tom istom

članu, usprkos suspenziji, sva njihova prava pridržana, naročito pravo na primitak premije. Isto tako i njihova pomoć osiguraniku na koju su ovlaštene po čl.16. police, učinjena je takodjer uz priuzdržaj svih prava i ni u kom slučaju ne implicira priznanje rizika.

Odbijanje tužbe radi napuštaja takodjer je osnovano. Utvrđeno je, da je brod postao nesposoban za plovidbu 2.V. 1949. i da je tog dana brodar o tome primio obavijest. Od tog dana se računa prekluzivni rok od 6 mjeseci, koji je u francuskom pravu propisan za napuštaj za događaje, koji se dogode u Sredozemlju. Tužitelj tvrdi, da je mjesec i po dana nakon propasti broda zatražio od osiguratelja naknadu štete, pa smatra da - prema francuskom pravu - nastupa prekid zastare, i da se od tog roka počinje računati novi rok od 6 mjeseci za izjavu o napuščaju. Sud nije prihvatio ovo gledište. Smatra, da je rok od 6 mjeseci, koji osiguraniku stoji na raspolaganje za izjavu o napuščaju, neprekoračivi rok, koji se ne prekida niti obustavlja. Da je osiguratelj u roku od 6 mjeseci računajući od 2.VII.1949. dao izjavu o napuščaju, mogao je u daljem zastarnom roku tužbom ostvariti to svoje pravo.

/DMF 1959., str.31-34/

D.S.

OKRUŽNI SUD Genova, presuda od 17.III.1959.
H.De Taranto c/a Dtta Luigi Pratolongo
i Soc. L. Franzosini

Osiguranje tereta - Aktivna legitimacija osiguranika kod ugovora o osiguranju na račun koga se tiče - Osigurateljeva izjava u polici o stanju robe - Nedopustivost protivnog dokaza - Pobijanje te izjave zbog zablude, sile ili prijevare isključeno je prema trećem indosataru police osiguranja - Odsutnost primjedbi u tretnici stvara oborivu presumpciju o dobrom stanju robe u času ukrcaja

Vlasnici robe su s osigurateljem sklopili ugovor o osiguranju tereta, koji se je imao ukrcati u napuljskoj luci. Osiguranje je počelo teći od časa uskladištavanja robe u luci. Polica osiguranja je glasila "na račun onoga, koga se tiče." Osiguranjem su - među ostalim - bili pokriveni i rizici vode. Prilikom predaje robe na odredištu ustanovljeno je, da je roba pokvarena djelovanjem vode. Tuženi osiguratelji nisu priznali naknadu štete iz dva razloga: Primaocu su osporili aktivnu legitimaciju, a osim toga su i utvrdili, da je šteta nastala prije sklapanja ugovora o osiguranju. U dokaz ove druge činjenice pozvali su se na svjedoke, a posredno i na naknadni izvještaj svojeg opunomoćenika o stanju robe i na rezultate vještačenja. Osiguratelji su istovre-